

[Hans Hansen (Rørby).]

er en komplet Misforstaaelse og en forkert Bedømmelse af hele Forholdet med Hensyn til Statens og Lovgivningsmagtens Mulighed for at beskytte Lejerne. Saa længe man opretholder eller holder Haanden over Grundspekulationen her i Byerne, og saa længe man fordyrer Materialet, da er Lejens Højde naturligvis afhængig af disse Forhold, eftersom den er bestemt af Mulighederne for Boligbyggeri. Lægger man Hindringer i Vejen for Boligbyggeriet, er der ingen Magt paa Jorden, som kan beskytte Lejerne.

Det blev sagt af det ærede Medlem Hr. Elgaard, at vi staar i Øjeblikket i et nyt Forhold, og det er meget rigtigt. Det har jo hver Gang været saadan, at det var nødvendigt at træffe Beskyttelsesforanstaltninger, saa længe man ikke kunde forebygge, saa længe man ikke kunde skabe en naturlig Løsning af denne store Opgave. Jeg vil tillade mig her at henvise den højtærede Minister til en Udtalelse fra sidste Samling, som jeg i høj Grad glædede mig over. Den højtærede Minister udtalte i Anledning af nogle Betragtninger, jeg havde fremsat — det findes i Folketingstidende for 1935—36, Sp. 3720; med den højtærede Formands Tilladelse vil jeg gerne bringe et ganske kort Citat —:

„Jeg skal gerne over for det ærede Medlem Hr. Hans Hansen (Rørby) sige, at jeg heller ikke mener, at en Storbys Ejendoms- og Boligproblemer løses gennem disse Lovforslag, og at ogsaa jeg mener, at Jordspørgsmaalet er en afgørende Side af denne Sag, hvad jeg ogsaa ofte tidligere har givet Udtryk for.“

Jeg kunde have Lyst til at henstille til den højtærede Indenrigsminister paa ny at give Udtryk for dette. Nu er det muligt for Regeringen i Lovforslags Form at give Udtryk for, hvad man mener om dette Spørgsmaal. Jeg tror ikke, at der er synderlig Betydning i det, der er fremført her med Hensyn til det administrative, om vi skal have Flyttedag hver Maaned eller engang hvert halve Aar. Jeg synes, det er rimeligt, at Folk flytter, saa ofte der kommer Forhold, som bevirker et Ønske i den Retning hos Ejer eller hos Lejer, og jeg synes, det er mindre betydende, om det staar i Lovforslaget. Men det ærede Medlem Hr. Valdemar Sørensen pegede paa, at der ikke nu bygges nok til at tilfredsstille Behovet efter billige og smaa Lejligheder, og det er vistnok rigtigt. Naar der ikke bygges saa meget, at Lejen kan holdes nede, saa skyldes det jo simpelt hen det Forhold, som bl. a. det ærede Medlem Hr. J. Chr. Jensen saa glimrende

har givet Udtryk for her med Hensyn til Fordyrelsen af Træet igennem Valutakontoret, igennem vor Lovgivning, idet det ærede Medlem dengang oplyste, at vi fordyrer Træet med ca. 25 pCt. alene ved at forbyde Indførsel af vellagrede Sorter udefra og tvinge Forbrugerne til at bruge det daarlige danske Træ, som endda herved holdes oppe i Pris.

Hele den misforstaaede Opfattelse af Statens Evne til at regulere og til at værne Lejerne haaber jeg vi kommer bort fra nu, da Regeringspartierne har faaet Magten i Landstinget og i praktisk Form kan give Udtryk for, hvad det er, den vil, og for, hvad det var, den højtærede Minister mente, da han i Fjor erklærede sig enig med mig. Jeg synes, at Tiden nu er inde til at tage op til Overvejelse, om der kan skabes en Løsning af dette store Problem, som Boligspørgsmaalet er i vore Byer, og jeg tror, at Spørgsmaalet om almindelig Leje kan løses hovedsagelig derigennem, at man muliggør Byggeriet i højere Grad end nu.

Jeg erkender derimod de Vanskeligheder, som til enhver Tid vil være til Stede for Forretningstilværelsen med Hensyn til Beskyttelse af Erhvervsvirksomheder, og det er rigtigt, som det fra Flertallets Side er udtrykt i Betænkningen fra sidste Samling, at naar en Forretningsmand har oparbejdet en Kundekreds, kan han ikke være tjent med at være udsat for Vilkaarlighed, ved at en Husejer skal kunne tilegne sig hans Arbejde. Det tror jeg ikke vi kan komme bort fra, men jeg tror, at det fundamentale Spørgsmaal om Leje kan løses, naar man aabner Adgang for Boligbyggeriet og sætter en kraftig Bom for Grundspekulationen og saa samtidig muliggør, at der kan bygges efter det Behov, der er. Hvis det skete, tror jeg ikke, Regeringen eller Lovgivningsmagten behøvede at have saa travlt med at beskytte det, som alligevel ikke kan beskyttes. Det er umuligt at beskytte Lejerne, saa længe man opretholder Grundlaget for Spekulationen, saa længe man muliggør, at Grundspekulationen og Monopolerne kan tilegne sig alle de Fordele, som skabes igennem Lovgivningen.

Aksel Larsen: Som vi saa tit har fremhævet, anser vort Parti en Beskyttelse af Lejerne for ubetinget paakrævet, og vi kan i det store og hele tiltræde de Lovforslag, der er fremsat. Vi finder blot, at paa en Række Punkter trænger de til at blive forbedret. Vi er noget forbavsede over, at de forelægges i praktisk talt den samme Skikkelse, som vi tidligere har set. Sidst vi saa